

Asia: VN/21366/2020-LVM-48

Lausuntopyyntö jakelutuen vaihtoehtoja koskevasta liikenne- ja viestintäministeriön arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset näkemyksenne jakelutuesta

Kiitämme mahdollisuudesta lausua arviomuistiosta. Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU on postialan suurin henkilöstöjärjestö ja lausunrossamme olemme erityisesti pohtineet muutoksia alan henkilöstön kannalta. Postialaan liittyvän lainsäädäntökokonaisuuden onnistuminen on jokaisen postialalla työskentelevän toive, koska alan työpaikat säilyvät vain siinä tapauksessa, että postin lähettäjä ja vastaanottaja-asiakkaat voivat luottaa postipalveluiden laatuun. Kansainväliset esimerkit osoittavat postipalveluiden epäluotettavuuden romahduttavan postipalveluiden käyttämisen. Osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö on osa luotettavaa posti-infraa.

Näkemyksemme mukaan jakelutuki on ehdottomasti tarpeellinen ratkaisu takaamaan lehtien jakelu harvaan asutuilla alueilla, jos postilain uudistuksessa päädytään harventamaan jakelukertoja kolmeen kertaan per viikko.

Näkemyksenne kilpailutettavista tuotteista (5.1)

Ministeriön ehdotukset tähän asiaan vaikuttavat perustelluilta.

Näkemyksenne jakeluajasta (5.2)

Kilpailutettavalta jakelulta ei tule edellyttää varhaisjakelua.

Kilpailutettavasta alueesta iso osa sijaitsee siten, että varhaisjakelun toteuttaminen on mahdotonta tai jos se pystytään toteuttamaan, niin jakeluaika jää erittäin lyhyeksi. Tämä johtuu sanomalehtien painoaikataulusta, painopaikkojen sijainnista sekä kuljetusmatkoista painoista jakelualueille. Taajamissa varhaisjakelun aikaikkuna on noin neljä tuntia ja siihenkin työhön on erittäin haastavaa löytää tekijöitä ja kun harvaan asutulla alueella edellä kerrotuista syistä johtuen aikaikkuna olisi vielä

lyhyempi, niin parin tunnin matalapalkkaiseen työhön noin aamu neljän ja seitsemän välillä voisi olla erittäin hankalaa löytää tekijöitä.

Näkemyksenne tukikauden pituudesta (5.3)

Ministeriön arvio tukikauden pituudesta vaikuttaa perustellulta.

Jakeluhenkilöstön näkökulmasta tuki tulisi kilpailuttaa aina riittävän pitkäksi ajaksi kerrallaan, koska esimerkiksi vuosittain tapahtuvat kilpailutukset tuottavat jatkuvaa suurta epävarmuutta työn jatkumisesta.

Näkemyksenne jakeluetäisyydestä (5.4)

Jakelupisteen enimmäisetäisyys on järkevää määritellä postinsaajien nykyisten postilaatikoiden pohjalta. Heittolaatikat eivät ole tähän mennessä haja-asutusalueen sanomalehtijakeluiden osalta olleet käytössä kuin viikonloppuisin eli arkisin lehti on tullut postinsaajan postilaatikkoon. Jos kilpailutusehdoissa jakeluetäisyys määritellään heittolaatikkoetäisyyden mukaan, olisi jatkossa postinsaajan haettava lehti ainakin joinakin arkipäivinä heittolaatikosta ja muu posti postilaatikosta, koska kirjesalaisuus on taattava.

Näkemyksenne kilpailutuspäivien määrästä (5.5)

PAUn näkemyksen mukaan kilpailutuspäivien määrä tulisi olla muistion A vaihtoehto eli kahden päivän malli. B vaihtoehto on valtion kannalta huomattavasti kalliimpi. B vaihtoehtoa ei myöskään mielestämme voi toteuttaa SGEI-tukena.

Näkemyksenne kilpailutuksen aluekoosta (5.6)

Kannatamme kilpailutuksen aluekoon osalta vaihtoehtoa A tai B. Turvallisin toteutustapa on vaihtoehto A, josta saadut kokemukset Norjasta ovat hyvät. Ymmärryksemme mukaan Norjassa arvioitiin, että riittävän suuret kilpailutusalueet takaavat riittävän suuren toimijan tuottaman laadukkaan palvelun ja riski sille, että toiminta yhtäkkiä ajautuu vaikeuksiin ja loppuu, on tällöin pieni.

Muita mahdollisia seikkoja, jotka tulisi huomioida valmistelussa (5.7)

Jakelutukea koskevassa lainsäädännössä pitää myös tehdä kirjaukset siitä, että miten postinsaaja tietää kuka jakeluoperaattori hänelle jakaa lehden ja miten saapumattomien sekä väärin jaettujen lähetysten osalta toimitaan. Tällä hetkellä postikilpailun ongelmallisimmin piirre yksittäisen kansalaisen kannalta on se, että hyvin harva tunnistaa sen, että lähetyksiä kuljettaa jokin muu operaattori kuin Posti. Lähetysten tunnistaminen on määritelty postilaissa, mutta nykyinen jakeluoperaattoreiden tapa merkitä lähetyksensä ei ole riittävä postin vastaanottajien kannalta. Väärin jaettujen lähetysten toimittaminen oikealle yhtiölle vaatii vastaanottajalta toimia, jotka joko johtavat siihen, että väärin jaettuja lähetyksiä ei toimiteta eteenpäin uudelleen jaettavaksi tai ne toimitetaan Postille. Postin vastaanottajan tulee saada tietää nykyistä paremmin sen, että kuka heille jätetyn lähetyksen on

jakanut ja väärin jaetun lähetyksen toimittaminen takaisin jakeluyhtiölle ei saa vaatia sellaisia toimia, jotka johtavat ennemmin lähetyksen tuhoamiseen kuin sen edelleen toimittamiseen.

Postialanlainsäädäntökokonaisuuden osalta toivomme kaikkien muutosten olevan sellaisia, että ne tukevat kaikin tavoin postityön teettämistä kokoaikatyönä, jolloin alalla saataisiin pysymään osaava henkilöstö ja niin postin lähettäjät kuin vastaanottajat voisivat luottaa postipalveluihin myös jatkossa.

Nieminen Heidi
Posti- ja logistiikka-alan unioni PAU ry